

## ხელოვნური ინტელექტი სამოქალაქო სამართალწარმოებაში - სამართლებრივი საზღვრები და პრაქტიკული გამოწვევები

*რობიზონ ხურცილავა - ასოცირებული პროფესორი, სამართლის  
დეპარტამენტი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,  
ქუთაისი, საქართველო*

*დავითი ხურციძე - სამართლის დეპარტამენტი, აკაკი წერეთლის  
სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ქუთაისი, საქართველო*

### აბსტრაქტი

წინამდებარე სტატია მოიცავს ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების სამართლებრივი საზღვრებისა და პრაქტიკული გამოწვევების მიმოხილვას სამოქალაქო სამართალწარმოებაში და მის მიმართებას პროცესის კანონიერად და სამართლიანად წარმართვის იმპერატივთან.

თანამედროვე საზოგადოებაში სამოქალაქო სამართლებრივი ურთიერთობების რიცხვის ზრდა და მართლმსაჯულების სისტემის გადატვირთულობა განაპირობებს სამართალწარმოების დიგიტალიზაციისა და ინოვაციური ტექნოლოგიების დანერგვის აუცილებლობას. სამოქალაქო სამართალწარმოება, როგორც დარღვეული ან სადავოდ გამხდარი უფლების დაცვის მექანიზმი, მოითხოვს ეფექტიან, გონივრულ ვადებში წარმართულ და კანონიერ პროცესს. ამ კონტექსტში ხელოვნური ინტელექტი განიხილება როგორც

ინსტრუმენტი, რომელსაც შეუძლია გაამარტივოს სამართალწარმოების გარკვეული ეტაპები, თუმცა ამავდროულად წარმოშობს მნიშვნელოვან სამართლებრივ და ეთიკურ კითხვებს.

სტატიაში განხილულია ხელოვნური ინტელექტის სამართლებრივი განმარტება და მისი გამოყენების შესაძლებლობები სამოქალაქო სამართალწარმოებაში საერთაშორისო და ეროვნული კანონმდებლობის ქრილში. ძირითადი აქცენტი კეთდება ხელოვნური ინტელექტის მიმართებაზე სამართლიანი სასამართლოს უფლებასთან, მოსამართლის დისკრეციასთან და ადამიანის მიერ გადაწყვეტილების მიღების პრინციპთან. ნაშრომი ასახავს ევროპულ სამართლებრივ ჩარჩოს, მათ შორის ევროკავშირის ხელოვნური ინტელექტის შესახებ აქტს და ევროპის საბჭოს მიერ ჩამოყალიბებულ ეთიკურ სტანდარტებს, ასევე ცალკეული ქვეყნების სასამართლო პრაქტიკას ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების მიმართულებით.

კვლევაში გაანალიზებულია ხელოვნური ინტელექტის პრაქტიკული გამოყენების ძირითადი ფორმები სამოქალაქო პროცესში, მათ შორის სასამართლო ადმინისტრირების ავტომატიზაცია, სამართლებრივი კვლევის მხარდაჭერა და ელექტრონული მტკიცებულებების ანალიზი "Predictive Coding"-ის სისტემის მეშვეობით. ნაშრომი წარმოაჩენს არსებულ რისკებს, როგორცაა ალგორითმული გაუმჭვირვალობა, შესაძ-

ლო მიკერძოება, მონაცემთა დაცვის გამოწვევები, და ამტკიცებს, რომ ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ ადამიანის მიერ მუდმივი ზედამხედველობის პირობებში.

კვლევის დროს გამოყენებულია ანალიზისა და სინთეზის მეთოდი, ლოგიკური ანალიზის მეთოდი და შედარებით-სამართლებრივი მეთოდი.

საკვანძო სიტყვები: ხელოვნური ინტელექტი; AI; სამოქალაქო სამართალწარმოება; მართლმსაჯულების დიგიტალიზაცია

შესავალი

ციფრულ სამყაროში დიგიტალიზაციას განიცდის მატერიალური სამართლის მნიშვნელოვანი კომპონენტები, როგორცაა ხელშეკრულებები, თუმცა ამავედროულად შეუძლებელია მხედველობის ფარგლებს მიღმა დარჩეს სამოქალაქო სამართალწარმოება და მისი განვითარების პერსპექტივები. გლობალიზაციის ეპოქაში, რომელშიც დღითიდღე ფართოვდება კერძო-სამართლებრივ ურთიერთობათა რიცხვი, კიდევ უფრო იზრდება მოთხოვნა სამართლებრივი სისტემის მოდერნიზაციისკენ. სასამართლო არის ერთადერთი ორგანო, რომელსაც მართლმსაჯულების განხორციელების უფლებამოსილება აქვს მინიჭებული. მოგვეხსენება, რომ სამოქალაქო სამართალწარმოების მიზანი უფლების ეფექტიანი აღდგენაა. შესაბამისად, მისასაღმებელია თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა

სამოქალაქო პროცესში. შეიძლება წარმოიშვას მოსაზრება, რომ ციფრული განვითარება სწრაფი მართლმსაჯულების მიღწევის საშუალებაა, თუმცა ამ კონტექსტში მნიშვნელოვანია სისწრაფესა და კანონიერებას შორის სამართლიანი ბალანსის დადგენა.

რამდენიმე ათწლეულის წინ წარმოუდგენელიც კი იყო, თუ ასპარეზზე გამოჩნდებოდა ისეთი კომპიუტერული წარმონაქმნი, რომელიც ადამიანის ცხოვრებას ახალ ფაზაზე გადაიყვანდა და ყოველდღიურ საქმიანობას გამარტივების საშუალებას მისცემდა.

ხელოვნური ინტელექტის (AI) ტექნოლოგია თანდათანობით აღწევს ადამიანის ცხოვრების მრავალფეროვან ასპექტებში. იგი ამჟამად გამოიყენება იმგვარი ამოცანების შესასრულებლად, რომლებიც ოდესღაც მხოლოდ ადამიანის ინტელექტის ექსკლუზიურ შესაძლებლობად ითვლებოდა. ნაკლებად სავარაუდოა, რომ საზოგადოება მიაღწევს იმ წერტილს, სადაც იურისტების სამუშაო სრულად და ეფექტურად ჩანაცვლდება ხელოვნური ინტელექტით, თუმცა დღის წესრიგში დგას არა იურისტის პროფესიის ჩანაცვლება, არამედ ხელოვნური ინტელექტის, როგორც დამხმარე საშუალების (მაგ.: ინფორმაციული ასისტენტის) შესაძლებლობების განხილვა.<sup>1</sup>

ხელოვნური ინტელექტი არის კონცეფცია, რომელიც

---

<sup>1</sup> Christian, G., (2019). Predictive Coding: Adopting And Adapting Artificial Intelligence In Civil Litigation, 488.

თავადვე ეწინააღმდეგება უნივერსალურად მიღებულ განმარტებას. მეტიუ შერერის მოსაზრებით ხელოვნური ინტელექტის განმარტების სირთულე მის "კონცეპტუალურ ბუნდოვანებაში" მდგომარეობს, რომელიც ხშირად ასოცირდება ადამიანის ინტელექტთან.<sup>1</sup> ჯონ მაკარტიმ, პიონერმა ხელოვნური ინტელექტის სფეროში, განმარტა, რომ "ხელოვნური ინტელექტი არის მეცნიერება და ინჟინერია ინტელექტუალური კომპიუტერული პროგრამების შექმნის შესახებ." AI-ის მიზანია ტექნოლოგიების გამოყენება ადამიანის ინტელექტის ამოსაცნობად.<sup>2</sup>

მართლმსაჯულების სისტემის დიგიტალიზაცია გარდაუვალი პროცესია. ბოლო ათწლეულის განმავლობაში დიგიტალიზაცია შეიჭრა ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოების სამოქალაქო საპროცესო სამართალში და გარდაქმნა კომუნიკაცია სასამართლო სისტემებსა და მხარეებს შორის.<sup>3</sup> სამართლებრივ წრეებში არიან სამართალწარმოების გათანამედროვეების როგორც მომხრეები, ასევე მოწინააღმდეგეები. თუმცა სანამ დადებით და უარყოფით მხარეებს განვიხილავთ, ერთმანეთისაგან უნდა გაიმიჯნოს პროცესის წარმოების

---

<sup>1</sup> Scherer, M., (2016). "Regulating Artificial Intelligence Systems: Risks, Challenges, Competencies, and Strategies" 29:2 Harvard JL & Tech, 353.

<sup>2</sup> McCarthy, J., (2007). "What is Artificial Intelligence?" 2, ხელმისაწვდომია: <https://www-formal.stanford.edu/jmc/whatisai.pdf> უკანასკნელად გადამოწმებულია : [05/01/2026]

<sup>3</sup> Hess, G., (2025). Digitalization Of Civil Procedure And Ai: The European Perspective, Pázmány Law Review XII. 213.

ტექნოლოგიურობა და სამართალწარმოების მიმდინარეობისას ხელოვნური ინტელექტის სისტემის დანერგვა, ვინაიდან პროცესის ტექნოლოგიზაცია მხოლოდ კომპიუტერული ტექნოლოგიების გამოყენებას გულისხმობს, ხოლო ხელოვნური ინტელექტი არის ალგორითმების კასკადი, რომელიც მოწინავე მათემატიკას ეფუძნება. ხშირია შემთხვევები, როცა ტერმინოლოგიური აღრევა თავად კონცეფციის დაკნინების საფუძველი ხდება, ამიტომ საჭიროა ხელოვნური ინტელექტის, როგორც ტერმინის გაანალიზება სამოქალაქო სამართალწარმოების მიზნებისთვის.

ამავდროულად, სამართალწარმოების სუბიექტები არიან როგორც მხარეები, ასევე მოსამართლეები. სამოქალაქო პროცესი ეფუძნება შეჯიბრებითობის პრინციპს, რომელიც ყველაზე პრაქტიკულად თვალსაჩინო მტკიცებულებათა გამოკვლევის ეტაპზეა. მართალია სამოქალაქო პროცესის ხარისხი ფაქტების წარმოჩენასა და მხარეთა კვალიფიციურ ჩართულობაზეა დამოკიდებული, თუმცა საქმის შედეგი, კანონიერი და სამართლიანი გადაწყვეტილება, შესაბამისი სამართლებრივი ნორმების განმარტებაზე და მოსამართლის დისკრეციაზეა დამოკიდებული. სასამართლოს მიხედულება არ არის განუსაზღვრელი და იგი შემოიფარგლება კანონით დადგენილი ალტერნატივებით, თუმცა შინაგანი რწმენა არის ის მორალური კრიტერიუმი, რაც პრაქტიკაში ხშირად გადაწყვეტილების შედეგის განმსაზღვრელი

ფაქტორიც კი ხდება. ჩნდება კითხვა, შეძლებს ხელოვნური ინტელექტი შეისწავლოს სასამართლოს დისკრეციისა და შინაგანი რწმენის ფარგლები? ჰარტის სამართლებრივი ფილოსოფიის თანახმად, სასამართლოს დისკრეცია იწყება მას შემდგომ, რაც ამოიწურება ავტორიტეტულ საკანონმდებლო ჩანაწერთა მითითებები. ხელოვნური ინტელექტის სამართლებრივი მოდელები კანონის ანალიზს ახდენენ მხოლოდ ფორმალური ენით. აღნიშნულიდან გამომდინარე, ამტკიცებენ, რომ "ამ ტიპის რელაციური მოდელები ვერ ასახავენ სასამართლო დისკრეციის არსს, რადგან ისინი სერიოზულად ვერ ეკიდებიან ისეთი სფეროს, რომელიც თავისი ბუნებით პოლიტიკურიცაა და დინამიკურიც, როგორიც სამართალია - სფერო, რომელშიც შეხედულებები და ღირებულებები მკვეთრად განსხვავდება და კონსენსუსის საბოლოოდ ჩამოყალიბება ნაკლებად სავარაუდოა."<sup>1</sup>

ცხადია, რომ ხელოვნური ინტელექტი წარმოქმნილ სარგებელთან ერთად უამრავ კითხვას აჩენს, განსაკუთრებით კი ისეთ სფეროებში, რომელთა მიზანიც ადამიანის უფლებების კვალიფიციური დაცვაა. მიუხედავად იმისა, რომ ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება ადამიანებისთვის ძალიან დიდი პოტენციალის მქონეა, ამავდროულად ის სერიოზული საფრთხის წყარო

---

<sup>1</sup> Gordon, T., (1995). The Pleadings Game: An Artificial Intelligence Model of Procedural Justice, Springer-Science+Business Media.B.V., Preface, IX-X

შეიძლება გახდეს.<sup>1</sup>

მთავარი კითხვაა: როგორ ზრდის ხელოვნური ინტელექტის დანერგვა სამართალწარმოების ეფექტურობას ეთიკური და პროცედურული გამოწვევების არსებობისას?<sup>2</sup> იმისათვის, რომ დადგინდეს სამოქალაქო სამართალწარმოებაში ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების შესაძლებლობა, პირველ რიგში უნდა განისაზღვროს თავად ხელოვნური ინტელექტის სამართლებრივი განმარტება, მისი მიმართება სამართლიანი სასამართლოს უფლებასთან, ხოლო შემდგომ განხილულ იქნას AI-ის გამოყენების სამართლებრივი და პრაქტიკული ასპექტები.

ხელოვნური ინტელექტის სამართლებრივი განმარტება

დღესდღეობით, კაცობრიობა იმყოფება სოციალური ტრანსფორმაციის პერიოდში, რომელიც დაკავშირებულია ერთი ტექნოლოგიური წესრიგის მეორეთი ჩანაცვლებასთან. ხელოვნური ინტელექტი საზოგადოებისთვის არის სიახლე, რომელიც ზრდის ნებისმიერი სფეროს გაციფრულების შანსს, თუმცა იმისათვის რომ

---

<sup>1</sup> Martsenko, N., (2020). Determining the place of artificial intelligence in civil law, 158, ხელმისაწვდომია:

<https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1234272.pdf>

უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

<sup>2</sup> Kouroupis, K., Christofides, G., (2025). "Artificial Intelligence and Civil Justice", AI, Sustainability and Solidarity in Advancing European Values in a Globalized Age, 39.

თვალსაჩინო გახდეს რამდენად შეუძლია ხელოვნურ ინტელექტს ცალკეულ სფეროებში რეალური შედეგის მიღწევა, პირველ რიგში დღის წესრიგში დგას თავად ტერმინის და კონცეფციის განმარტების საჭიროება.

ხელოვნური ინტელექტის ზოგადი განმარტება საკმაოდ რთული და აბსტრაქტულია. „ხელოვნური ინტელექტის“ კონცეფციის შემქმნელმა, ჯონ მაკარტიმ, ის განსაზღვრა, როგორც „ინტელექტუალური მანქანების შექმნის მეცნიერება და ინჟინერია“. ხოლო „ინტელექტი“, მაკარტის აზრით, „მსოფლიოში მიზნების მიღწევის უნარის გამოთვლითი ნაწილია“.<sup>1</sup> თუმცა მსგავსი განმარტებები ნახევარ საუკუნეზე მეტი ხნის წინ შეიქმნა, განვითარდა მსოფლიო და შეიცვალა მიზნის მიღწევის საშუალებებიც. დიდხნიანი მსჯელობის და კვლევის შემდეგ საზოგადოება მივიდა ხელოვნური ინტელექტის ზოგად განმარტებამდე, რომ იგი არის ცალკეული საკითხების ტექნოლოგიურად გადაწყვეტის კომპლექსი, რომელიც ადამიანის კოგნიტური უნარების იმიტაციის საშუალებას იძლევა. ტექნოლოგიური გადაწყვეტების კომპლექსი მოიცავს ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ინფრასტრუქტურას (მათ შორის, ინფორმაციულ სისტემებს, ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ქსელებს და ინფორმაციის დამუშავების სხვა

---

<sup>1</sup> McCarthy, J., (2007). “What is Artificial Intelligence?” 2, ხელმისაწვდომია: <https://www-formal.stanford.edu/jmc/whatisai.pdf> უკანასკნელად გადამოწმებულია : [05/01/2026]

ტექნიკურ საშუალებებს), პროგრამულ უზრუნველყოფას (მათ შორის, მანქანური სწავლების მეთოდების გამოყენებით), მონაცემთა დამუშავებისა და გადაწყვეტილებების ძიების პროცესებსა და სერვისებს. "ხელოვნური ინტელექტი ძირითადად ფოკუსირებულია კონკრეტული ტიპის ამოცანების ავტომატიზაციაზე, კერძოდ ისეთი ტიპის დავალებებზე, რომელთა შესრულება სავარაუდოდ ადამიანის ინტელექტის შესაძლებლობაა."<sup>1</sup>

ამავდროულად, ხელოვნური ინტელექტის ცნებიდან გამოიყო სუსტი და ძლიერი ხელოვნური ინტელექტის კონცეფცია. „სუსტი“ ხელოვნური ინტელექტი აღქმულია, როგორც ტექნოლოგია, რომელიც შემოიფარგლება ერთი ფუნქციითა და ერთი დავალებით. „ძლიერი“ ხელოვნური ინტელექტი არის რეალური ტექნოლოგია (პროგრამა, პროგრამული უზრუნველყოფისა და ინჟინერიის კომბინაცია), რომელიც აღწევს ან აღემატება ადამიანის ინტელექტუალური შესაძლებლობების დონეს და შეუძლია გამოიყენოს თავისი შესაძლებლობები ნებისმიერი ტიპისა და სახეობის

---

<sup>1</sup> Surden, H., (2019). Artificial Intelligence and Law: An Overview, University of Colorado Law School, Colorado Law Scholarly Commons, 1307, ხელმისაწვდომია: <https://scholar.law.colorado.edu/faculty-articles/1234>. უკანასკნელად გადამოწმებულია : [05/01/2026]

დავალების შესასრულებლად.<sup>1</sup>

ზოგიერთი მეცნიერი თვლის, რომ ხელოვნური ინტელექტი არის „კომპიუტერული სისტემა, რომელსაც შეუძლია ისე მოიქცეს, თითქოს გონება ჰქონდეს“.<sup>2</sup> სხვები ამტკიცებენ, რომ ეს არის სისტემა, რომელიც რაციონალურად წყვეტს ამოცანებს.<sup>3</sup> ასევე არსებობს მოსაზრება, რომ „ხელოვნური ინტელექტი“ არის „ცოდნის სფერო და არა სისტემა ან ტექნოლოგია“.

ევროკომისიის მიერ შემოთავაზებულ ხელოვნური ინტელექტის განმარტებაში აღნიშნულია, რომ ვირტუალურ ინტელექტუალურ სისტემას შეიძლება საერთოდ არ ჰქონდეს საკუთარი ინჟინერული ნაწილი: „ხელოვნური ინტელექტი (AI) გულისხმობს სისტემებს, რომლებიც აჩვენებენ ინტელექტუალურ ქცევას, ანალიზებენ გარემოს და ახორციელებენ მოქმედებებს გარკვეული ხარისხის ავტონომიით, გარკვეული მიზნების მისაღწევად. ხელოვნურ ინტელექტზე დაფუძნებული სისტემები შეიძლება იყოს წმინდა პროგრამული, მოქმედებდეს ვირტუალურ სამყაროში (მაგალითად, ხმოვანი ასისტენტები, სურათების ანალიზის პროგრამული

---

<sup>1</sup> Castro, D., New, J., (2016). The promise of artificial intelligence, Center for Data Innovation, 3, ხელმისაწვდომია: <https://www2.datainnovation.org/2016-promise-of-ai.pdf> უკანასკნელად გადამოწმებულია : [05/01/2026]

<sup>2</sup> Chandra, R., Prihastomo, Y., (2012). Artificial Intelligence Definition: A Review, Master of Computer Science, University of Budi, 3.

<sup>3</sup> Bellman, R., (1978). An introduction to artificial intelligence: can computer think?, 4.

უზრუნველყოფა, საძიებო სისტემები, მეტყველების და სახის ამოცნობის სისტემები) ან ხელოვნური ინტელექტი შეიძლება იყოს ჩაშენებული აპარატურულ მოწყობილობებში (მაგალითად, რობოტები ხელოვნური ინტელექტით, უპილოტო მანქანები, დრონები ან ინტერნეტ აპლიკაციები).“<sup>1</sup>

სამართლებრივი თვალსაზრისით შეიძლება ითქვას, რომ ხელოვნური ინტელექტის იდეა ერთდროულად გადაჭარბებულად არის და არასაკმარისად შეფასებულიც. გადაჭარბებული შეფასება იმაში გამოიხატება, რომ ხელოვნური ინტელექტით სამართლებრივი პრობლემების გადაჭრის გზები აღიქმება ამ პრობლემების წარმოშობასა და გადაჭრაში ადამიანური ფაქტორის გათვალისწინების გარეშე. მეორეს მხრივ, ხელოვნური ინტელექტი არასაკმარისად არის შეფასებული, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც საქმე ეხება დიდი მონაცემების ასპექტს და მის გავლენას ადამიანის მიერ შექმნილ სოციალურ, პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ სტრუქტურებზე.<sup>2</sup> ამავდროულად, როდესაც საქმე ეხება რევოლუციური ტექნოლოგიების შედეგებს, გადაუდებელია იმის გადაწყვეტა, მოითხოვს თუ არა

---

<sup>1</sup> Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Artificial Intelligence for Europe, Brussels, 25.04.2018 COM(2018)237final. ხელმისაწვდომია: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0237>

უკანასკნელად  
გადამოწმებულია: [05/01/2026]

<sup>2</sup> Copeland B.J., (2022). Artificial Intelligence.

განვითარება ახალ სამართლებრივ რეგულირებას. თავად ხელოვნური ინტელექტის პოტენციალი აძლიერებს მისი სამართლებრივი რეგულირების გარდაუვალობის შესახებ არგუმენტებს. გარდა ამისა, ხელოვნური ინტელექტი, რომელიც ასოცირდება გაუმჭირვალე, კომპლექსურ, სავარაუდოდ მიკერძოებულ და სწრაფად ცვალებად ხასიათთან, კარგად არ ურთიერთქმედებს სამართლებრივი დასაბუთებულობის, გამჭვირვალობის, განმარტებისა და თანაბარი მოპყრობის სამართლებრივ იმპერატივებთან.<sup>1</sup>

სამართლებრივი თვალსაზრისით, ევროპულ დონეზე, ხელოვნური ინტელექტის განმარტებასთან დაკავშირებით პირველი ნაბიჯები ევროკავშირის პარლამენტმა გადადგა „რობოტიკის შესახებ სამოქალაქო სამართლის წესების შესახებ“ რეზოლუციის მიღებით.<sup>2</sup> რეზოლუციაში პარლამენტმა ხაზი გაუსვა, რომ აუცილებელია შეიქმნას რობოტისა და ხელოვნური ინტელექტის საყოველთაოდ მიღებული განმარტება, რომელიც მოქნილი იქნება და ხელს არ შეუშლის ინოვაციას. ხელოვნური ინტელექტის შესახებ აქტში ხელოვნური ინტელექტი განისაზღვრება, როგორც

---

<sup>1</sup> Danneels, E., (2004). Disruptive technology reconsidered: a critique and research agenda, 247, მითითებულია: Ruschemeier, H, AI as a challenge for legal regulation – the scope of application of the artificial intelligence act proposal, 2023.

<sup>2</sup> European Parliament resolution of 16 February 2017 with recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics.

„პროგრამული უზრუნველყოფა, რომელიც შემუშავებულია დანართ I-ში ჩამოთვლილი ერთი ან მეტი ტექნიკითა და მიდგომით და შეუძლია, ადამიანის მიერ განსაზღვრული მიზნების მოცემული ნაკრებისთვის, წარმოქმნას ისეთი შედეგები, როგორიცაა პროგნოზირება, რეკომენდაციები, ან გადაწყვეტილებები, რომლებიც გავლენას ახდენს იმ გარემოზე, რომელთანაც ისინი ურთიერთქმედებენ“.<sup>1</sup>

ადამიანის უფლებეთა ეროვნული საკონსულტაციო კომისიის მიერ შემოთავაზებული განმარტება შეესაბამება ხელოვნური ინტელექტის მიზანს სამოქალაქო პროცესში. მათი შეფასებით სამართალწარმოებაში ხელოვნური ინტელექტი არის "მხარდაჭერის სისტემა, რომელიც ალგორითმულ გადაწყვეტილებას ეფუძნება".<sup>2</sup>

ქართულ საკანონმდებლო სივრცეში ვერ შევხვდებით ხელოვნური ინტელექტის განმარტებას. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეზე განთავსებულ ნორმატიულ აქტებს შორის ხელოვნური ინტელექტის დანერგვა და განვითარება მოცემულია 2025 და 2026

---

<sup>1</sup> Chiappini, D., (2024). The Legal Definition of Artificial Intelligence A Comparative Perspective, european journal of comparative law and governance 1–28, 6, ხელმისაწვდომია: [https://www.medianama.com/wp-content/uploads/2024/09/Chiappini-Legal-Definition-of-AI-EJCL\\_2024.pdf](https://www.medianama.com/wp-content/uploads/2024/09/Chiappini-Legal-Definition-of-AI-EJCL_2024.pdf)

უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

<sup>2</sup> Inchausti, F., (2025). "Regulating The Use Of AI In Civil Proceedings", Pázmány Law Review, Vol. 12(1), 4, ხელმისაწვდომია: <https://docta.ucm.es/rest/api/core/bitstreams/91a74364-a434-44b5-808d-2cecfdc73d06/content> უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

წლის ბიუჯეტში.<sup>1</sup> ვერ შევხვდებით სხვა ქართულ საკანონმდებლო აქტს, რომელიც ხელოვნური ინტელექტის შესახებ განმარტებას იძლევა.

ზემოთ მოყვანილი განმარტებებიდან ნათელია, რომ ცნებასთან დაკავშირებით კონსენსუსის არარსებობის გამო, ტერმინ „ხელოვნური ინტელექტის“ მნიშვნელობა კონტექსტუალურია და შესაძლოა განსხვავებულად განისაზღვროს სამართლებრივ ინსტრუმენტებში ან ხელშეკრულებებში.<sup>2</sup>

- როდესაც ცალკეულ სფეროებს ხელოვნური ინტელექტის რეგულირება სურთ, მათ ჯერ უნდა განსაზღვრონ, თუ რა არის ხელოვნური ინტელექტი. თუმცა, სამართლებრივი განმარტებები მნიშვნელოვნად განსხვავდება სხვა დისციპლინების განმარტებებისაგან. ისინი სამუშაო განმარტებებია. სასამართლოებს უნდა შეეძლოთ ზუსტად განსაზღვრონ, კონკრეტული სისტემა ხელოვნურ ინტელექტად

---

<sup>1</sup> საქართველოს კანონი საქართველოს 2026 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ, ხელმისაწვდომია:

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/6701007?publication=0>

უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

საქართველოს კანონი საქართველოს 2025 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ, ხელმისაწვდომია:

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/6366063?publication=2> უკანასკნელად

გადამოწმებულია: [05/01/2026]

<sup>2</sup> Moses, B., Lyria, I., (2022). AI Decision-Making and the Courts: A Guide for Judges, Tribunal Members and Court Administrators. Australasian Institute of Judicial Administration.

ითვლება თუ არა. მეცნიერთა დიდი ნაწილი თვლის, რომ სახელწოდება "ხელოვნური ინტელექტი" არ შეესაბამება სამართლებრივ საჭიროებებს და გამოყენებულ უნდა იქნას არა ეს ტერმინი, არამედ სუბიექტები უნდა კონცენტრირდნენ კონკრეტულ ქეისებზე, საჭიროებებზე და რისკების მართვის საფუძველზე შეურჩიონ მას შესაბამისი სახელწოდება.<sup>1</sup>

- ხელოვნური ინტელექტის სამოქალაქო სამართალწარმოებაში გამოყენების სამართლებრივი ასპექტები

ჯერ კიდევ ხელოვნური ინტელექტის, როგორც ტერმინის განმარტების ეტაპზე მივედით იმ დასკვნამდე, რომ ხელოვნური ინტელექტის სამართლებრივი რეგულირება მისი სამოქალაქო სამართალწარმოებაში იმპლემენტაციისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია. ერთია როცა ეროვნულ დონეზე თითოეული ქვეყნის კანონმდებლობა განსაზღვრავს ხელოვნური ინტელექტის სამოქალაქო პროცესში გამოყენების შემთხვევებს, ხოლო მეორე როცა საერთაშორისო საკანონმდებლო ჩარჩო ქმნის სახელმძღვანელო პრინციპებსა და მითითებებს, რომლებიც ეროვნული კანონმდებლობის დახვეწის და ხელოვნური ინტელექტის პრაქტიკაში დანერგვის საფუძველი ხდება.

---

<sup>1</sup> Schuett, J., (2019). A Legal Definition of AI, Goethe University, Frankfurt , 8.

ევროკავშირი ხელოვნური ინტელექტის რეგულირებისადმი სისტემურ მიდგომას იყენებს და ბოლო წლებში მნიშვნელოვნად გააძლიერა ამ სფეროში საკანონმდებლო საქმიანობა. ხელოვნური ინტელექტის შესახებ აქტი წარმოადგენს ხელოვნური ინტელექტის რეგულირების მსოფლიოში პირველ ყოვლისმომცველ სამართლებრივ ჩარჩოს. რეგულაცია წარმოგვიდგენს რისკზე დაფუძნებულ მიდგომას ხელოვნური ინტელექტის სისტემების რეგულირების მიმართ, რომელიც დაფუძნებულია იმ ხარისხის შეფასებაზე, რამდენადაც ხელოვნური ინტელექტი საფრთხეს უქმნის ფუნდამენტურ უფლებებსა და საზოგადოებრივ ინტერესებს. ამის საფუძველზე, ხელოვნური ინტელექტი იყოფა ოთხ კატეგორიად: აკრძალული პრაქტიკა, მაღალი რისკის სისტემები, შეზღუდული რისკის სისტემები და მინიმალური რისკის სისტემები. სასამართლო ხელისუფლების განხორციელებისას გამოსაყენებლად განკუთვნილი ხელოვნური ინტელექტის ინსტრუმენტები კლასიფიცირდება, როგორც მაღალი რისკის სისტემები. ამ კატეგორიაში განსაკუთრებული აქცენტი კეთდება სისტემის მიერ შეყვანილი მონაცემების ხარისხის, მომხმარებლის მიმართ გამჭვირვალობის, სისტემის გამომავალ მონაცემებზე ადამიანის ზედამხედველობის არსებობისა და მისი ტექნიკური სანდოობისა და კიბერუსაფრთხოების უზრუნველყოფაზე.

ევროპის მოსამართლეთა საკონსულტაციო საბჭოს

მიერ 2011 წელს გაცემული რეკომენდაციით, ინფორმაციული ტექნოლოგიების გამოყენება უნდა იყოს ინსტრუმენტი ან საშუალება მართლმსაჯულების ადმინისტრირების გასაუმჯობესებლად, მომხმარებლისთვის სასამართლო ხელმისაწვდომობის გასამართივებლად და ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლით გათვალისწინებული სამართლიანი სასამართლოს უფლების გასაძლიერებლად. პროცესის გაციფრულება უნდა ეფუძნებოდეს მართლმსაჯულებაზე წვდომას, მიუკერძოებლობას, მოსამართლის დამოუკიდებლობას, სამართლიანობასა და სამართალწარმოების გონივრულ ხანგრძლივობას.<sup>1</sup>

ევროპული სამართლის ინსტიტუტის (ELI) განმარტებით, ხელოვნური ინტელექტის შესახებ აქტის მიზანია უზრუნველყოს, რომ ხელოვნური ინტელექტი ემსახურებოდეს ადამიანებს, დარჩეს ადამიანის კონტროლის ქვეშ, სარგებლის მომტანი იყოს ინდივიდებისთვის და საზოგადოებისთვის და არ არღვევდეს ფუნდამენტურ უფლებებს ან არ უთხრიდეს ძირს კანონის უზენაესობას და დემოკრატიას.<sup>2</sup>

---

<sup>1</sup> Consultative Council Of European Judges (Ccje) Opinion No.(2011)14 Of The CCJE “Justice and information technologies (IT)” Adopted by the CCJE at its 12th plenary meeting (Strasbourg, 7-9 November 2011), ხელმისაწვდომია: <https://rm.coe.int/168074816b> უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

<sup>2</sup> Commission Guidelines on the Application of the Definition of an AI System and the Prohibited AI Practices Established in the AI Act, Response of the European Law Institute, The concept of ‘AI system’ under the new AIAct: Arguing for a Three-Factor Approach, 2024, 8.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ სამართალწარმოების მიმდინარეობისას ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება ასოცირდება მაღალ რისკთან. ხელოვნური ინტელექტის შესახებ აქტის მე-14 მუხლი სისტემურად არეგულირებს მაღალი რისკის შემცველ ხელოვნური ინტელექტის სისტემებზე ადამიანის ზედამხედველობის მოთხოვნას. ამავე მუხლის მე-4 ნაწილი სისტემის მიმწოდებელს ავალდებულებს შეინარჩუნოს მისი შეჩერებისა და შეწყვეტის ბერკეტი, რათა ზიანი არ მიაღგეს მომხმარებელთა უფლებებს. ადამიანის მიერ ზედამხედველობის უზრუნველყოფის ვალდებულება არ არის მხოლოდ ფორმალური ან დამატებითი, არამედ წარმოადგენს ხელოვნური ინტელექტის სისტემის კანონიერად გამოყენების აუცილებელ პირობას. რეგულაციის დებულებებში ცალსახად არის ხაზგასმული, რომ ეს მოთხოვნა მიზნად ისახავს იმის უზრუნველყოფას, რომ ადამიანი დარჩეს „მუდმივად პასუხისმგებელი სუბიექტი გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე“.<sup>1</sup>

ხშირ შემთხვევაში დაუსაბუთებლად არსებობს მოსაზრება, რომ ხელოვნური ინტელექტი შეძლებს სასამართლო გადაწყვეტილების გენერირებას დამოუკიდებ-

---

<sup>1</sup> European Commission. Explanatory Memorandum accompanying the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down harmonized rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act), Com(2021) 206 Final, Brussels, 21 April 2021, მითითებულია: Úlehlová, S, Artificial Intelligence In Civil Judicial Proceedings: Legal Boundaries And Practical Challenges, Tlq 4/2025, 541-542

ლად. ამგვარი მოსაზრება მცდარია, რადგან ხელოვნური ინტელექტის შესახებ აქტით განსაზღვრული ზედამხედველობის ვალდებულება ტოვებს გენერირებული გადაწყვეტილების ადამიანის მიერ ხელახალი შეფასების, ინტერპრეტაციის ან უარყოფის შესაძლებლობას. ნებისმიერი მიდგომა, რომელიც ხელოვნურ ინტელექტს მიანიჭებს გადაწყვეტილების დამოუკიდებლად გენერირების უფლებამოსილებას წინააღმდეგობაში მოვა ხელოვნური ინტელექტის შესახებ აქტის მე-14 მუხლის მოთხოვნებთან. ადამიანის მიერ ზედამხედველობის ასეთი ვალდებულება უმნიშვნელოვანესია, განსაკუთრებით სასამართლო გადაწყვეტილების მიღებისას, როდესაც ინდივიდის სამართლებრივ სფეროში ნებისმიერი ჩარევა უნდა შეესაბამებოდეს ევროპული კონვენციით დადგენილ მოთხოვნებს.<sup>1</sup>

სამოქალაქო სამართალწარმოება დარღვეული ან სადავოდ გამხდარი უფლების არსებობისას მართლმსაჯულების განხორციელებაა. ნიშანდობლივია, გათვალისწინებულ იქნას საერთაშორისო გამოცდილება, თუ როგორ აღიქმება ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება სასამართლო სისტემაში. სასამართლო სისტემაში ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების შესახებ ევროპის ეთიკური ქარტია ადგენს 5 პრინციპს, რომელთა

---

<sup>1</sup> Judgment of the Constitutional Court, file no. I. ÚS 4093/17, of 29 March 2018, or similarly also the judgment file no. IV. ÚS 3441/11, of 27 March 2012, მითითებულია: Úlehlová, S., (2025). Artificial Intelligence In Civil Judicial Proceedings: Legal Boundaries And Practical Challenges, Tlq 4/2025, 542

შესაბამისობაშიც უნდა მოდიოდეს ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების თითოეული შემთხვევა. 1. ფუნდამენტური უფლებების პატივისცემის პრინციპი: უზრუნველყოს, რომ ხელოვნური ინტელექტის ინსტრუმენტები და სერვისების დანერგვა თავსებადი იყოს ფუნდამენტურ უფლებებთან; 2. დისკრიმინაციის აკრძალვის პრინციპი: კონკრეტულად, თავიდან აიცილოს დისკრიმინაციის განვითარება ან გაძლიერება ინდივიდებს ან სოციალურ ჯგუფებს შორის; 3. ხარისხისა და უსაფრთხოების პრინციპი: სასამართლო გადაწყვეტილებებისა და მონაცემების დამუშავებასთან დაკავშირებით გამოყენებულ უნდა იქნეს სერტიფიცირებული, გადამოწმებადი წყაროები; 4. გამჭვირვალობის, მიუკერძოებლობისა და სამართლიანობის პრინციპი: მონაცემთა დამუშავების მეთოდები ხელმისაწვდომი და გასაგები უნდა იყოს; 5. ადამიანის მიერ ზედამხედველობის პრინციპი.<sup>1</sup>

ინგლისმა ხელოვნური ინტელექტის რეგულირების საწყის ეტაპზე უპირატესობა მიანიჭა ე.წ. "soft law" მიდგომას. 2023 წლის 12 დეკემბერს გამოქვეყნდა სახელმძღვანელო დოკუმენტი ინსტრუქცია სასამართლოებსა

---

<sup>1</sup> European Commission For The Efficiency Of Justice (CEPEJ) European Ethical Charter on the Use of Artificial Intelligence in Judicial Systems and their environment, Adopted at the 31st plenary meeting of the CEPEJ (Strasbourg, 3-4 December 2018), Council of Europe, 2019, 5-13. ხელმისაწვდომია: <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c> უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

და ტრიბუნალებში ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების შესახებ,<sup>1</sup> რომლის მიზანი იყო სასამართლოს მხარდაჭერა ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების პროცესში.<sup>2</sup>

დოკუმენტი ასახავდა ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებასთან დაკავშირებულ რისკებსა და გამოწვევებს და გვთავაზობდა მათი მინიმიზაციის გზებს, სახელმძღვანელოში აისახა რეკომენდაციების რამდენიმე ძირითადი მიმართულება: 1. ხელოვნური ინტელექტისა და მისი გამოყენების გაგება; 2. კონფიდენციალურობისა და პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის დაცვა; 3. ანგარიშვალდებულებისა და სიზუსტის უზრუნველყოფა; 4. მიკერძოების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება; 5. უსაფრთხოების დაცვა (მაგ., სამუშაო მოწყობილობებისა და სამუშაო ელექტრონული ფოსტის მისამართის გამოყენება ხელოვნური ინტელექტის ინსტრუმენტებით საგებლობისას); 6. სასამართლოს მოხელის მიერ პირადი პასუხისმგებლობის აღება: სახელმძღვანელო ახსენებს სასამართლო თანამდებობის

---

<sup>1</sup> Artificial Intelligence (AI) Guidance for Judicial Office Holders 31 October 2025, ხელმისაწვდომია: <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2025/10/Artificial-Intelligence-AI-Guidance-for-Judicial-Office-Holders-2.pdf>

უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

<sup>2</sup> Strong, S., (2025). Artificial Intelligence in Civil Justice Systems: An Empirical and Interdisciplinary Analysis and Proposal for Moving Forward, 41 Ohio State Journal on Dispute Resolution, 6, ხელმისაწვდომია: [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=5239069](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5239069) უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

პირებს, რომ ისინი პირადად არიან პასუხისმგებელნი მათი სახელით წარმოებულ მასალაზე, მაშინაც კი, თუ გამოყენებულ იქნა ხელოვნური ინტელექტის სისტემები. თუმცა, იგი ასევე აღიარებს, რომ გენერაციული ხელოვნური ინტელექტი შეიძლება იყოს „პოტენციურად სასარგებლო მეორადი ინსტრუმენტი“ მოსამართლეების მიერ გადაწყვეტილების მისაღებად მოსამზადებელ სამუშაოში.<sup>1</sup> ამავდროულად, სახელმძღვანელო არ იძლევა ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების რეკომენდაციას სამართლებრივი კვლევისა და ანალიზის ჩასატარებლად.<sup>2</sup>

ინგლისისგან განსხვავებით ესპანეთმა ე.წ. "Hard Law" მიდგომა გამოიჩინა, პირდაპირ აღიარა ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება სასამართლოს სწრაფი განვითარებისთვის, განასხვავა რა „ავტომატიზებული“, „პროაქტიული“ და „დამხმარე“ ხელოვნური ინტელექტის სისტემები. ესპანეთის კანონმდებლობა განასხვავებს სამართალწარმოების პროცესში ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების სამ ფორმას. პირველი მოიცავს ავტომატიზებულ პროცედურულ მოქმედებებს, რომლებიც სრულდება ადამიანის ჩარევის გარეშე და ძირითადად ეხება საქმის ელექტრონულად ადმინისტრირებას (მაგ., დოკუმენტების დანომვრა, ასლებისა შექმნა). მეორე კატეგორიაა პროაქტიული ავტომატური

---

<sup>1</sup> იქვე, 4-6.

<sup>2</sup> იქვე, 7.

მოქმედებები, როდესაც სისტემა დამოუკიდებლად, საქმის მონაცემებზე დაყრდნობით, ახორციელებს გარკვეულ მოქმედებებს, მაგალითად შეტყობინების ავტომატურად გაგზავნა მხარისთვის. ასეთი მოქმედებები დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ისინი იდენტიფიცირებადი და გამჭვირვალეა. ამავდროულად, შესაძლებელი უნდა იყოს იგივე ქმედებების განხორციელება არაავტომატიზებული ფორმით. მესამე კატეგორიაა დამხმარე პროცედურული მოქმედებები, როდესაც სისტემა ქმნის რთული დოკუმენტის სრულ ან ნაწილობრივ მონახაზს, რომელიც შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს სასამართლო გადაწყვეტილების საფუძვლად. თუმცა, საბოლოო პასუხისმგებლობა და გადაწყვეტილების ფორმირება კვლავ მოსამართლის პრეროგატივაა.<sup>1</sup>

საქართველოს მაგალითზე სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი არეგულირებს სამოქალაქო სამართალწარმოების ფუნდამენტურ პრინციპებს. ვინაიდან ხელოვნური ინტელექტი საკმაოდ ახალი და შეუსწავ-

---

<sup>1</sup> Real Decreto-ley 6/2023, de 19 de diciembre, por el que se aprueban medidas urgentes para la ejecución del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia en materia de servicio público de justicia, función pública, régimen local y mecenazgo, Boletín Oficial del Estado 20 December 2023. მითითებულია: Inchausti, F, Regulating The Use Of Ai In Civil Proceedings, Pázmány Law Review XII. 2025, 208, ხელმისაწვდომია: [https://ojs.mtak.hu/index.php/pazmany\\_law\\_review/article/view/20899/17214](https://ojs.mtak.hu/index.php/pazmany_law_review/article/view/20899/17214) უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

ლედი სისტემაა, არ არის გასაკვირი რომ ეროვნული კანონმდებლობა სამართლებრივად არ აწესრიგებს მისი გამოყენების საფუძვლებს. თუმცა საკანონმდებლო მოწესრიგების არარსებობა არ გამორიცხავს პროგრესული მეთოდების, თანამედროვე ტექნოლოგიური მიღწევების გამოყენების შესაძლებლობას. სამოქალაქო პროცესის მიმდინარეობისას გამოიყენება საქმისწარმოების ელექტრონული პორტალი, ასევე ხდება პროცესის აუდიო ჩაწერა, ყოველივე ეს განსაზღვრულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით და საერთო სასამართლეობის შესახებ კანონით. თითოეული ელექტრონული ინსტრუმენტი არის მინიმალური საფუძველი, რომელზეც შეიძლება დაემეტოს ხელოვნური ინტელექტის სისტემა. თუმცა მხედველობის მიღმა არ უნდა დაგვრჩეს, რომ ნებისმიერი მოქმედება, თუნდაც პროცესის გაციფრულება, თანხვედრაში უნდა მოდიოდეს სამართლიანი სასამართლოს უფლებასთან და მიზნად უნდა ისახავდეს არა სუბიექტთა უფლებების დარღვევის ხარჯზე სწრაფი მართლმსაჯულების განხორციელებას, არამედ პროცესის ეფექტურად, კანონიერად და სამართლიანად წარმართვას.

- ხელოვნური ინტელექტის პრაქტიკული გამოყენება სამოქალაქო პროცესში

ინფორმაციული ტექნოლოგიების განვითარება, როგორც სამოქალაქო სამართალწარმოების ოპტიმიზაციის საშუალება, სასამართლო სტრუქტურებისთვის

ახალ სერიოზულ გამოწვევას წარმოადგენს. სამოქალაქო მართლმსაჯულების სისტემის ინფორმაციული ტექნოლოგიების მეშვეობით მართვა ახალ შესაძლებლობებს ხსნის ინსტიტუციური დამოუკიდებლობის გასაძლიერებლად.<sup>1</sup>

თანამედროვე პერსპექტივიდან ეფექტური მართლმსაჯულების განხორციელების ერთ-ერთ წინაპირობას სამართალწარმოების გაციფრულება და თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა წარმოადგენს. მართლმსაჯულების დიგიტალიზაცია არ გულისხმობს მხოლოდ პირის მიერ ელექტრონული ფორმის გამოყენებით დისტანციური წვდომის გზით სამართალწარმოების დაწყების შესახებ განცხადების შეტანას, არამედ იმ ფაქტსაც მოიცავს, რომ სასამართლოს ყველა, ან თითქმის ყველა შემდგომი ქმედება განხორციელდება ციფრული ფორმით.<sup>2</sup>

ევროპის საბჭო აღნიშნავს, რომ მართლმსაჯულების სისტემაში ხელოვნური ინტელექტის სისტემებს მომავალში შესაძლოა ჰქონდეთ სულ უფრო რთული ამოცანების შესრულების უნარი, როგორიცაა დავის

---

<sup>1</sup> Muzyka, A., Hulyk, A., (2022). Tymchenko, H., Introduction of Information Technologies as the Newest Concept of Optimization of Civil Proceedings, Journal of Information Technology Management, Vol. 14, No.3, 5.

<sup>2</sup> Sedláček, M., (2024). National Report On Automation In Decision-Making In Civil Procedure In The Czech Republic, Acta Universitatis Carolinae – Iuridica 2, 160, [https://karolinum.cz/data/clanek/12652/Iurid\\_70\\_2\\_0159.pdf](https://karolinum.cz/data/clanek/12652/Iurid_70_2_0159.pdf) ხელმისაწვდომია: უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

საგანზე ინფორმაციის ანალიზი, სტრუქტურირება და მომზადება, ზეპირი მოსმენების ჩანაწერების ავტომატური ტრანსკრიფცია, მანქანური თარგმანის შეთავაზება, სამართლებრივი დოკუმენტების და სასამართლოს გადაწყვეტილებების ანალიზისა და შეფასების უნარი, სარჩელის წარმატების შანსების შეფასება, სასამართლო გადაწყვეტილების ავტომატური ანონიმიზაცია.<sup>1</sup>

სასამართლო სისტემაში ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების შესაძლებლობები შეიძლება დაიყოს რამდენიმე კატეგორიად, შესაბამისი ტექნოლოგიების ბუნებისა და დანიშნულების მიხედვით. ერთ-ერთი ყველაზე გავრცელებული ფორმაა ე.წ. დამხმარე ინსტრუმენტები, რომლებიც განკუთვნილია გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მოსამართლის მხარდასაჭერად და არა მისი ჩანაცვლებისთვის. ასეთია, მაგალითად, სისტემები, რომლებიც ახდენენ სასამართლო პრაქტიკის ანალიზს.

მეორე კატეგორიაა სისტემა, რომელიც ახდენს გადაწყვეტილების შედეგის პროგნოზირებას. იგი ეყრდნობა წარსული გადაწყვეტილებების ფართო მონაცემთა ბაზას და იქმნება მოდელი, რომლებსაც შეუძლიათ კონკრეტული დავის სავარაუდო შედეგის

---

<sup>1</sup> Council of the European Union Conclusions 'Access to Justice – Seizing the Opportunities of Digitalisation' 2020/C 342 I/01, OJ C 342I, 2020, pp. 1–7, მითითებულია: Strikaitė-Latušinskaja, G, How Technology and AI Are Transforming Access to Justice, Social Sciences, Law (S 001), VILNIUS UNIVERSITY, 2025, 105.

შეფასება. თუმცა, მათი გამოყენება ბაღებს კითხვებს გადაწყვეტილების მიღების ფორმალიზაციის რისკთან დაკავშირებით და ქმნის იმის საფრთხეს, რომ მოსამართლე შეიძლება შინაგანად იყოს მოტივირებული, მიჰყვეს სავარაუდო შედეგს კონკრეტული საქმის ინდივიდუალურად შეფასების ნაცვლად.<sup>1</sup>

ასევე არსებობს გადაწყვეტილებების პროექტების ავტომატიზებული გენერირების სისტემები, რომლებსაც შეუძლიათ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილის პროექტის შექმნა. პროგნოზირებადი ანალიზი, არის მონაცემთა ანალიზის სახეობა და გულისხმობს ისტორიულ მონაცემებზე დაყრდნობით მომავალში გარკვეული მოვლენების ალბათობის პროგნოზირებას. ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების ამ გზას შეუძლია მნიშვნელოვნად გაამარტივოს სასამართლოების პროცედურული საქმიანობა, განსაკუთრებით, მარტივ საქმეებში. ეს, პირველ რიგში, ეხება დავებს, რომელთა გადაწყვეტაც შესაძლებელია ზეპირი მოსმენის გარეშე.<sup>2</sup>

ამავდროულად, ხელოვნური ინტელექტის

---

<sup>1</sup> Yeung, K, Algorithmic Regulation: A Critical Interrogation. Regulation & Governance. 2018, მითითებულია: Úlehlová, S., (2025). Artificial Intelligence In Civil Judicial Proceedings: Legal Boundaries And Practical Challenges, Tlq 4/2025, 544.

<sup>2</sup> Cofone, Ignacio N., (2021). AI and Judicial Decision-Making. In: Florian Martin-Barteau – Teresa Scassa (eds.). Artificial Intelligence and the Law in Canada. Toronto: LexisNexis, მითითებულია: Úlehlová, S., (2025). Artificial Intelligence In Civil Judicial Proceedings: Legal Boundaries And Practical Challenges, Tlq 4/2025, 542

პოტენციური სასამართლო სისტემაში ყველაზე თვალსაჩინო შესაძლოა იყოს სასამართლო ადმინისტრირების სფეროში. ხელოვნური ინტელექტს შეუძლია გაამართლოს რუტინული პროცედურები, როგორებიცაა საქმეთა განაწილება, სხდომათა დანიშვნა, მხარეთა ინფორმირება და მათთან კომუნიკაცია მაგ: ChatBot-ის მეშვეობით. მსგავსი ინსტრუმენტები არის მხოლოდ დამხმარე საშუალებები და რეალურად არ უნდა აისახოს საქმის არსებით შედეგზე.

ხელოვნური ინტელექტი ასევე აქტიურად გამოიყენება სასამართლო პრაქტიკაში. კერძოდ, გერმანიის სასამართლო სისტემა იყენებს ხელოვნური ინტელექტის ინსტრუმენტებს სამართლებრივი დოკუმენტების გასაანალიზებლად და სასამართლო საქმეების შედეგების პროგნოზირებისათვის. ეს ტექნოლოგიები ხელს უწყობს გადაწყვეტილების მიღების სიჩქარისა და სიზუსტის გაზრდას, განსაკუთრებით რთულ სახელშეკრულებო დავებში.<sup>1</sup>

ესპანეთის სასამართლო სისტემა აქტიურად ნერგავს ხელოვნურ ინტელექტს საქმის წარმოებისა და სამართლებრივი კვლევის ოპტიმიზაციის მიზნით. კერძოდ, ესპანეთის იუსტიციის გენერალურმა საბჭომ დანერგა ხელოვნურ ინტელექტზე დაფუძნებული სპეციალიზებული პროგრამული უზრუნველყოფა, რომელიც

---

<sup>1</sup> Hösch, A., Schrader, M., Zickert, G., (2025). The evolving role of AI in German dispute resolution.

გამოიყენება დიდი მოცულობის სამართლებრივი ტექსტების ავტომატიზებული ანალიზისა და შესაბამისი სასამართლო პრაქტიკის იდენტიფიცირებისთვის. აღნიშნული ტექნოლოგიური გადაწყვეტა მნიშვნელოვნად ამარტივებს და აჩქარებს სამართლებრივ ანალიზს რთულ სამოქალაქო საქმეებში, განსაკუთრებით ქონებრივ დავებში.<sup>1</sup>

საინტერესოა საფრანგეთის იუსტიციის სამინისტროს მიერ განხორციელებული 'DataJust' პროექტი, რომლის მიზანი იყო ალგორითმზე დაფუძნებული სისტემის შექმნა, რომელსაც შეუძლია ავტომატიზებული გზით ამოიღოს და გამოიყენოს ზიანის ანაზღაურების შესახებ სასამართლო გადაწყვეტილებებში მოცემული მონაცემები, მათ შორის მოთხოვნილი და საბოლოოდ მიღებული თანხები და დავის გადაწყვეტის ფარგლებში გაკეთებული შეფასებები.<sup>2</sup>

2009 წელს ევროკავშირმა მიიღო დიგიტალიზაციის შესახებ პირველი ოფიციალური ოთხწლიანი სამოქმედო გეგმა. მნიშვნელოვანია, რომ ამ გეგმის ფარგლებში ევროკავშირის კომისიამ ციფრული თანამშრომ-

---

<sup>1</sup> Petrovskyi, A., Kyrđan, B., Kutsyk, K., (2025). Implementation of artificial intelligence in civil proceedings: Experience of EU countries. Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs, 30(1), 54-55.

<sup>2</sup> Inchausti, F., (2025). Regulating The Use Of Ai In Civil Proceedings, Pázmány Law Review XII. 191, ხელმისაწვდომია: [https://ojs.mtak.hu/index.php/pazmany\\_law\\_review/article/view/20899/17214](https://ojs.mtak.hu/index.php/pazmany_law_review/article/view/20899/17214)  
უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

ლობის გასაძლიერებლად საპილოტე პროექტების დაფინანსება დაიწყო. ამ მხრივ, ე.წ. e-CODEX პროექტი ყველაზე წარმატებული აღმოჩნდა. თავდაპირველად, რამდენიმე წევრი სახელმწიფოს მიერ შემუშავებული და (ფინანსურად) ევროკავშირის კომისიის მიერ მხარდაჭერილი, ის საბოლოოდ ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოების სხვადასხვა შიდა IT სისტემების ურთიერთდაკავშირების ტექნიკურ გადაწყვეტად იქცა. e-CODEX სისტემა დეცენტრალიზებული, დაცული საკომუნიკაციო სისტემაა. ის შედგება რამდენიმე პროგრამული ინსტრუმენტისგან, რომელიც მიზნად ისახავს ე.წ. „უსაფრთხო კომუნიკაციისთვის წვდომის წერტილების“ შექმნას. e-CODEX-ის გამოყენებით წვდომის წერტილებს შეუძლიათ სხვა წვდომის წერტილებთან ინტერნეტით კომუნიკაცია საერთო პროტოკოლების ნაკრების მეშვეობით, ცენტრალური სისტემის ჩართვის გარეშე. თითოეული წვდომის წერტილი შეიძლება დაკავშირებული იყოს ეროვნულ საქმეთა მართვის სისტემასთან, რათა შესაძლო იყოს დოკუმენტების უსაფრთხოდ გაცვლა სხვა მსგავს სისტემებთან. როგორც ჩანს, ამჟამად არცერთი სხვა კონკურენტი IT სისტემა არ მუშაობს იმავე სიმწიფის ხარისხით. შედეგად, ევროკავშირმა, უფრო ზუსტად რომ ვთქვათ, ევროკავშირის კომისიამ აიღო ლიდერობა სამოქალაქო პროცედურების უსაზღვრო დიგიტალი-

ზაციის საკითხში.<sup>1</sup>

ხელოვნური ინტელექტის თვალსაჩინო გამოყენების მაგალითია ტრანსკრიფციის სისტემა, რომელიც სხდომაზე გაჟღერებულ განცხადებებს წერილობით დოკუმენტად აქცევს. მსგავსი სისტემა მოქმედებს უნგრეთსა და ესტონეთში. ასევე თურქეთი ცდილობს დანერგოს ტრანსკრიფციის პროგრამა ციფრული საქმისწარმოების სისტემა UYAP-ში.<sup>2</sup>

მართლმსაჯულების სისტემაში ხელოვნური ინტელექტის დანერგვისთვის ქმედითი ნაბიჯები გადადგა ესტონეთმა. სასამართლოს განვითარების გეგმა 2024-2030-ში, ხაზგასმითაა აღნიშნული, რომ ხელოვნური ინტელექტის დანერგვა და სამართალწარმოების ავტომატიზაცია ჩაანაცვლებს არსებულ ტექნიკურ სამუშაო პროცესებს (მაგ. თარგმანი, სამართალწარმოების მხარეების იდენტიფიცირება). ამავდროულად, გეგმა აღნიშნავს, რომ -ხელოვნური ინტელექტის დანერგვის შემთხვევაში შესაძლებელი იქნება საქმისწარმოების დაწყება მარტივი ელექტრონული შესავსები

---

<sup>1</sup> Cf. the description of e-Codex by the EU Commission, COM(2020) 710 final, 5. მითითებულია: Hess, H, Digitalization Of Civil Procedure And Ai: The European Perspective, Pázmány Law Review XII. 2025. • 214-216

<sup>2</sup> Selçuk, S., Konca, N., Kaya, S., (2025). AI-driven civil litigation: Navigating the right to a fair trial, Computer Law & Security Review: The International Journal of Technology Law and Practice, 2, [https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212473X25000094#bcit\\_15](https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212473X25000094#bcit_15)  
უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

ფორმით ოფიციალური საინფორმაციო სისტემის მეშვეობით (მაგ. ალიმენტის შესახებ სარჩელები). საინფორმაციო სისტემა ხელს შეუწყობს ე.წ. სარჩელის წარდგენას კითხვების საშუალებით.<sup>1</sup>

კანადის ადვოკატთა ასოციაცია განმარტავს, რომ ადვოკატები დროის დიდ ნაწილს დოკუმენტების შედგენაში ხარჯავენ. არსებობს დროის დაზოგვის შესაძლებლობები დოკუმენტების შედგენისთვის ხელოვნური ინტელექტის/ინოვაციური ტექნოლოგიების გამოყენებით. საიმედო, გენერაციული ხელოვნური ინტელექტით აღჭურვილი ინსტრუმენტის დახმარებით, იურისტებს შეუძლიათ ზოგიერთი დავალების ავტომატიზაცია და პროექტების შექმნა წარმოუდგენელი ეფექტურობით, რაც მეტ დროს აძლევს სტრატეგიის შემუშავებისა და იურიდიული მომსახურების გაწევის ხარისხის გაზრდისთვის. მაგალითად, ზოგიერთი გენერაციული ხელოვნური ინტელექტის ინსტრუმენტი განიხილავს და შემოგთავაზებთ ხელშეკრულებების ენას, გადახედავს გამორჩენილ პუნქტებს და იპოვის წინააღმდეგობრივ დებულებებს. ამავდროულად, ხელოვნურ ინტელექტს შეუძლია იურისტის რუტინული საქმიანობის

---

<sup>1</sup>Estonian Court 2030, Court Development Plan 2024–2030, 11, ხელმისაწვდომია:

[https://www.kohus.ee/sites/default/files/inline-files/Court%20Development%20Plan\\_Estonian%20Courts\\_English.pdf](https://www.kohus.ee/sites/default/files/inline-files/Court%20Development%20Plan_Estonian%20Courts_English.pdf)

უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

შესრულება, როგორიცაა, მარტივ შეკითხვებზე პასუხის გაცემა.<sup>1</sup>

როგორც აღვნიშნეთ, ხელოვნური ინტელექტის ცნება საკმაოდ ზოგადია და ძალიან ბევრ ტექნოლოგიურ ინსტრუმენტებს მოიცავს. ერთ-ერთი არის ე.წ. "Predictive Coding" სისტემა. Predictive Coding არის ხელოვნურ ინტელექტზე და მანქანურ სწავლებაზე დაფუძნებული მეთოდი, რომელიც გამოიყენება სამოქალაქო სამართალწარმოებაში დიდი მოცულობის დოკუმენტების სწრაფად და ეფექტურად დასამუშავებლად. იგი ელექტრონული მტკიცებულებების (e-discovery) ანალიზის მეთოდია. პროცესის მიმდინარეობისას კომპიუტერული ალგორითმი სწავლობს იურისტის მიერ წინასწარ მონიშნულ დოკუმენტებს და ავტომატურად პროგნოზირებს, რომელი დოკუმენტებია: საქმისთვის რელევანტური, არარელევანტური ან საჭიროებს დამატებით ადამიანის მიერ შემოწმებას. სისტემა ეფუძნება სტატისტიკურ მოდელებსა და მანქანურ სწავლებას, და არა უბრალო საკვანძო სიტყვების ძიებას.<sup>2</sup>

---

<sup>1</sup>CBA, Use of AI in Legal Practice: An Overview, ხელმისაწვდომია: <https://cba.org/resources/practice-tools/ethics-of-artificial-intelligence-for-the-legal-practitioner/2-use-of-ai-in-legal-practice-an-overview/> უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

<sup>2</sup> Bell, F., Moses, L., Legg, M., Silove, J., Zalnieriute, M., (2022). AI Decision-Making and the Courts A guide for Judges, Tribunal Members and Court Administrators, The Australasian Institute of Judicial Administration Incorporated, 15.

საქმე "Da Silva Moore v. Publicis Groupe No. 11-1279, 2012 WL 607412 (S.D.N.Y. Feb. 24, 2012" არის მნიშვნელოვანი პრეცედენდი სამოქალაქო სამართალწარმოებაში, რადგან იგი პირველი სასამართლო გადაწყვეტილებაა, რომელმაც პირდაპირ და მკაფიოდ დაადასტურა Predictive Coding-ის გამოყენების შესაძლებლობა ელექტრონული მტკიცებულებების გამოკვლევის პროცესში. საქმე განიხილებოდა აშშ-ის ნიუ-იორკის სამხრეთ ოლქის ფედერალურ სასამართლოში 2012 წელს და შეეხებოდა შრომით დისკრიმინაციასთან დაკავშირებულ დავას, რომლის ფარგლებშიც საჭირო იყო მილიონობით ელექტრონული დოკუმენტის (ელფოსტა, შიდა კომუნიკაცია, ციფრული ფაილები) მიმოხილვა. მოსამართლე ენდრიუ პეკმა დაადგინა, რომ ტრადიციული გზით მტკიცებულებათა გამოკვლევა არც სიზუსტით და არც ეფექტიანობით არ არის უპირატესი, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც საქმე ეხება მასშტაბურ მონაცემებს, ხოლო Predictive Coding სათანადო ადამიანური კონტროლის, გამჭვირვალობისა და ხარისხის შემოწმების პირობებში, წარმოადგენს „საკმარისად სანდო“ მეთოდს სამოქალაქო პროცესისთვის. სასამართლომ ხაზი გაუსვა პროპორციულობის პრინციპს და აღნიშნა, რომ სამართლიანი სამართალწარმოების მოთხოვნა არ ნიშნავს ყველა დოკუმენტის წაკითხვას, არამედ გულისხმობს ისეთი მეთოდის გამოყენებას, რომელიც უზრუნველყოფს როგორც მხარეთა

უფლებების დაცვას, ისე პროცესის გონივრულ ვადებსა და ხარჯების შემცირებას.

Predictive Coding-ის გამოყენების საკითხი, ზემოხსენებულ საქმეზე გადაწყვეტილების მიღების შემდგომ, კვლავ წამოიჭრა ვირჯინიის სასამართლოს წინაშე "Global Aerospace Inc. v Landow Aviation" საქმეში. მოპასუხეები ითხოვდნენ ამ სისტემის გამოყენებას, თუმცა მოსარჩელები ეწინააღმდეგებოდნენ პროგნოზირებადი კოდირების გამოყენებას და მას აღწერდნენ, როგორც „დოკუმენტების ადამიანის მიერ განხილვის სტანდარტული პრაქტიკიდან რადიკალურ გადახვევას“. თუმცა სასამართლომ მიიღო მოპასუხეთა პოზიცია და გასცა თანხმობა Predictive Coding-ის გამოყენებაზე.<sup>1</sup>

დიდ ბრიტანეთში მსგავსი პრეცედენტი 2016 წელს განხორციელდა საქმეში "Pyrrho Investments Limited v MWB Property Limited". ამ გადაწყვეტილებაზე დაყრდნობით შეიძლება ითქვას, რომ Predictive Coding არ არღვევს სამართლიანი სასამართლოს უფლებას, რადგან საბოლოო პასუხისმგებლობა მტკიცებულებების შეფასებაზე კვლავ ადამიანებს ეკისრებათ, ხოლო ალგორითმი მხოლოდ დამხმარე ინსტრუმენტს წარმოადგენს.<sup>2</sup>

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ხელოვნური ინტელექ-

---

<sup>1</sup> Christian, G., (2020). Predictive Coding: Adopting And Adapting Artificial Intelligence In Civil Litigation, University of Calgary, 499-503, ხელმისაწვდომია: [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=3530039](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3530039) უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

<sup>2</sup> იქვე, 503-507

ტის სამართალწარმოებაში დანერგვას საკმაოდ დიდი ფინანსები ესაჭიროება. საქართველოს 2026 წლის ბიუჯეტით, გათვალისწინებულია ხელოვნური ინტელექტის დანერგვა შემდეგ სფეროებში: "საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს ანალიტიკური და სამართალშემოქმედებითი საქმიანობის, სახელმწიფოს მიერ დასაღები ხელშეკრულებების სამართლებრივი ექსპერტიზის, საერთაშორისო სასამართლოებსა და არბიტრაჟებში საქმისწარმოების წარმართვის ეფექტიანობის გაუმჯობესებისთვის, აგრეთვე „საქართველოს საკანონმდებლო მაცნის“ მომხმარებელთათვის გამართივებული სერვისების მიწოდების მიზნით დაგეგმილია ხელოვნური ინტელექტის სისტემების დანერგვა და გამოყენება. გარდა ამისა, ხელოვნურ ინტელექტთან დაკავშირებული მსოფლიო ტენდენციების შესწავლის, ანალიზის, საქართველოს კანონმდებლობის ციფრულ სტანდარტებთან ადაპტირებისთვის საჭირო დასკვნებისა და რეკომენდაციების მომზადებისა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების მიზნით საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სასწავლო ცენტრის ბაზაზე შეიქმნება ხელოვნური ინტელექტის სამართლებრივი კვლევის ცენტრი."<sup>1</sup> აღნიშნულ ჩამონათვალში, სამწუხაროდ ვერ ვხდებით ეროვნულ სასა-

---

<sup>1</sup> საქართველოს კანონი საქართველოს 2026 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ, ხელმისაწვდომია:

<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/6701007?publication=0>

უკანასკნელად გადამოწმებულია: [05/01/2026]

მართლოებში ხელოვნური ინტელექტის დანერგვის მიზანს, თუმცა შემოთავაზებული ჩანაწერი, პირველ რიგში, ორიენტირებულია კანონმდებლობის სრულყოფისკენ, რათა შესაბამისობაში მოდიოდეს ციფრულ სტანდარტებთან. ვიმედოვნოთ, რომ კანონმდებლობის დახვეწის და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების შემდგომ დაიგეგმება პრაქტიკული, ქმედითი ნაბიჯები ხელოვნური ინტელექტის სამართალწარმოებაში დანერგვისთვის, სულ მცირე სასამართლოს ადმინისტრირების სფეროში.

სამართალწარმოების პროცესში ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების დაჩქარების, ხარჯებისა და დროის შემცირების სასარგებლოდ მრავალი არგუმენტის მიუხედავად, არსებობს მრავალი ეჭვი და რისკი. სასამართლო სისტემაში ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებასთან დაკავშირებული ძირითადი პრობლემაა ხელოვნური ინტელექტის სისტემების გამჭვირვალობის ნაკლებობა, ე.წ. „შავი ყუთის ეფექტი“. რისკს წარმოადგენს მოსამართლეთა კვალიფიკაციის არქონა ინფორმაციული ტექნოლოგიების სისტემების მუშაობის პრინციპთან მიმართებით და სასამართლოების მიერ ხელოვნური ინტელექტზე სრული კონტროლის მოპოვების შეუძლებლობა.<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> Studzińska, J., (2024). Artificial Intelligence in Civil Procedure in Europe - Some Perspectives, Electronics, Communications and Networks A.J. Tallón-Ballesteros (Ed.), 448.

სამოქალაქო პროცესში ხელოვნური ინტელექტის დანერგვის პრობლემის მიზეზი არის ადეკვატური მატერიალური მხარდაჭერის ნაკლებობა, ინფორმაციული ტექნოლოგიების სფეროში წამყვანი სპეციალისტების არასაკმარისი რაოდენობა და საიმედო პერსონალური მონაცემების დაცვის სისტემის არარსებობა. სამოქალაქო სამართალწარმოებაში ხელოვნური ინტელექტის დანერგვისას მნიშვნელოვანია ციფრული ტექნოლოგიების შესაბამისობის უზრუნველყოფა კანონის მოთხოვნებთან.<sup>1</sup>

## დასკვნა

ხელოვნური ინტელექტის ინტეგრაცია სამოქალაქო სამართალწარმოებაში წარმოადგენს თანამედროვე მართლმსაჯულების სისტემის განვითარების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს მიმართულებას. სამართალწარმოების დიგიტალიზაციის პირობებში, როდესაც იზრდება საქმეთა მოცულობა, სამართალწარმოების ხანგრძლივობა და რესურსებზე დატვირთვა, ტექნოლოგიური ინსტრუმენტების გამოყენება გარდაუვალ აუცილებლობად გვევლინება. ამავდროულად, ხელოვნური ინტელექტის დანერგვა ვერ განიხილება მხოლოდ როგორც ტექნიკური ან ადმინისტრაციული რეფორმა,

---

<sup>1</sup> Zhurylo, S., Havrik, R., Samilo, H., (2023). Implementing artificial intelligence in civil procedure and legal education: challenges and perspectives, Revista Eduweb, 17(4), 162.

ვინაიდან იგი უშუალოდ უკავშირდება სამართლიანი სასამართლოს უფლებას, მოსამართლის დამოუკიდებლობასა და ადამიანის უფლებების დაცვის ფუნდამენტურ პრინციპებს.

ხელოვნური ინტელექტის ცნება სამართლებრივ კონტექსტში არ არის ერთგვაროვანი და მისი მნიშვნელობა დამოკიდებულია გამოყენების მიზანსა და სისტემის ფუნქციურ დანიშნულებაზე. სწორედ ამიტომ, სამოქალაქო სამართალწარმოებაში ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება მოითხოვს არა აბსტრაქტულ დეფინიციებზე დაყრდნობას, არამედ კონკრეტული ტექნოლოგიური სისტემების, მათი რისკების და სამართლებრივ პროცესზე გავლენის შეფასებას. საერთაშორისო და ევროპული გამოცდილება აჩვენებს, რომ ხელოვნური ინტელექტი ვერ და არ უნდა იქცეს მართლმსაჯულების განმახორციელებელ სუბიექტად. მისი როლი შემოიფარგლება დამხმარე, ადმინისტრაციული ან ანალიტიკური ფუნქციებით, ხოლო საბოლოო გადაწყვეტილების მიღება და პასუხისმგებლობა უცვლელად რჩება ადამიანის, კერძოდ მოსამართლის, პრეროგატივად.

გამოკვეთილია, რომ ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება სამოქალაქო პროცესში დაკავშირებულია მნიშვნელოვან სამართლებრივ და ეთიკურ რისკებთან, მათ შორის ალგორითმული გამჭვირვალობის დეფიციტთან, ე.წ. „შავი ყუთის ეფექტთან“, შესაძლო

მიკერძოებასთან, პერსონალური მონაცემების დაცვის პრობლემებთან და მოსამართლეთა ტექნოლოგიური კომპეტენციის არასაკმარის დონესთან. აღნიშნული რისკები განსაკუთრებით მწვავედ ვლინდება მაშინ, როდესაც ხელოვნური ინტელექტის გამოიყენება მტკიცებულებების ანალიზის, საქმის შედეგის პროგნოზირების ან გადაწყვეტილების პროექტების გენერირების პროცესში, რაც ქმნის საფრთხეს, რომ სამართალწარმოება გადაიქცეს ზედმეტად ფორმალიზებულ და ავტომატიზებულ მექანიზმად.

ამასთანავე, პრაქტიკულმა მაგალითებმა, მათ შორის Predictive Coding-ის გამოყენებამ ელექტრონული მტკიცებულებების გამოკვლევის პროცესში, აჩვენა, რომ სათანადო სამართლებრივი ჩარჩოს, ადამიანის მიერ მუდმივი ზედამხედველობისა და პროპორციულობის პრინციპის დაცვით, ხელოვნური ინტელექტი შეიძლება იყოს ეფექტიანი და სანდო ინსტრუმენტი სამოქალაქო სამართალწარმოებისთვის. აღნიშნული პრაქტიკა ადასტურებს, რომ ტექნოლოგიური ეფექტიანობა არ არის წინააღმდეგობაში სამართლიანი სასამართლოს უფლებასთან, იმ პირობით, რომ ალგორითმული შედეგები ექვემდებარება ადამიანის მიერ კონტროლს და საბოლოო შეფასებას.

საქართველოს სამართლებრივი რეალობის გათვალისწინებით, შეიძლება ითქვას, რომ მიუხედავად ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების პირდაპირი

სამართლებრივი რეგულირების არარსებობისა, არსებობს ციფრული საქმისწარმოების საწყისი საფუძვლები, რომელთა განვითარება შესაძლებელს გახდის ხელოვნური ინტელექტის ეტაპობრივ ინტეგრაციას, პირველ რიგში სასამართლო ადმინისტრირების სფეროში. ამასთან, ხელოვნური ინტელექტის დანერგვა მოითხოვს არა მხოლოდ ტექნოლოგიურ ინვესტიციებს, არამედ საკანონმდებლო ჩარჩოს ჩამოყალიბებას, მოსამართლეთა და სასამართლო პერსონალის პროფესიული გადამზადების უზრუნველყოფას და მონაცემთა დაცვის ეფექტიანი მექანიზმების შექმნას.

შედეგად, დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება სამოქალაქო სამართალწარმოებაში დასაშვებია და მიზანშეწონილია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ იგი პასუხობს სამართლებრივი პასუხისმგებლობის, ეთიკური კონტროლისა და ადამიანის ცენტრალური როლის მკაფიო აღიარების იმპერატივებს. ხელოვნური ინტელექტი არ უნდა გახდეს მართლმსაჯულების სუბიექტი, არამედ უნდა დარჩეს მისი დამხმარე ინსტრუმენტი, რომელიც ემსახურება პროცესის ეფექტიანობას, სამართლებრივი უსაფრთხოების განმტკიცებასა და სამართლიანი სასამართლოს უფლების რეალურ განხორციელებას.

## გამოყენებული ლიტერატურა:

1. Bell, F., Moses, L., Legg, M., Silove, J., & Zalnieriute, M. (2022). *AI decision-making and the courts: A guide for judges, tribunal members and court administrators*. Australasian Institute of Judicial Administration.
2. Bellman, R., (1978). *An introduction to artificial intelligence: Can computers think?* Holden-Day.
3. Canadian Bar Association. (n.d.). *Use of AI in legal practice: An overview*. ხელმისაწვდომია: <https://cba.org/resources/practice-tools/ethics-of-artificial-intelligence-for-the-legal-practitioner/2-use-of-ai-in-legal-practice-an-overview/>
4. Castro, D., & New, J. (2016). *The promise of artificial intelligence*. Center for Data Innovation. ხელმისაწვდომია: <https://www2.datainnovation.org/2016-promise-of-ai.pdf>
5. Chandra, R., & Prihastomo, Y. (2012). *Artificial intelligence definition: A review*. University of Budi.
6. Chiappini, D. (2024). The legal definition of artificial intelligence: A comparative perspective. *European Journal of Comparative Law and Governance*. ხელმისაწვდომია: [https://www.medianama.com/wp-content/uploads/2024/09/Chiappini-Legal-Definition-of-AI-EJCL\\_2024.pdf](https://www.medianama.com/wp-content/uploads/2024/09/Chiappini-Legal-Definition-of-AI-EJCL_2024.pdf)
7. Christian, G., (2020). *Predictive coding: Adopting and adapting artificial intelligence in civil litigation*. University of Calgary. ხელმისაწვდომია: [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=3530039](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3530039)

8. Cofone, I. N., (2021). AI and judicial decision-making. In F. Martin-Bariteau & T. Scassa (Eds.), *Artificial intelligence and the law in Canada*. LexisNexis.
9. Commission Guidelines on the Application of the Definition of an AI System and the Prohibited AI Practices Established in the AI Act. (2024). *The concept of “AI system” under the new AI Act: Arguing for a three-factor approach*. European Law Institute.
10. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. (2018). *Artificial intelligence for Europe* (COM/2018/237 final). ხელმისაწვდომია: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0237>
11. Consultative Council of European Judges. (2011). *Opinion No. 14 (2011): Justice and information technologies (IT)*. ხელმისაწვდომია: <https://rm.coe.int/168074816b>
12. Copeland, B. J., (2022). *Artificial intelligence*. Encyclopaedia Britannica.
13. Council of Europe. (2018). *European ethical charter on the use of artificial intelligence in judicial systems and their environment*. ხელმისაწვდომია: <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c>
14. Council of the European Union. (2020). *Conclusions on access to justice – Seizing the opportunities of digitalisation* (2020/C 342 I/01). *Official Journal of the European Union*.

15. Danneels, E., (2004). Disruptive technology reconsidered: A critique and research agenda. *Journal of Product Innovation Management*.
16. Estonian Courts. (2024). *Court development plan 2024–2030*. ხელმისაწვდომია:  
[https://www.kohus.ee/sites/default/files/inline-files/Court%20Development%20Plan\\_Estonian%20Courts\\_English.pdf](https://www.kohus.ee/sites/default/files/inline-files/Court%20Development%20Plan_Estonian%20Courts_English.pdf)
17. European Commission. (2021). *c the proposal for a regulation laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act)* (COM/2021/206 final).
18. European Parliament. (2017). *Resolution of 16 February 2017 with recommendations to the Commission on civil law rules on robotics*.
19. Gordon, T., (1995). *The pleadings game: An artificial intelligence model of procedural justice*. Springer.
20. Hess, G., (2025). Digitalization of civil procedure and AI: The European perspective. *Pázmány Law Review*, XII.
21. Hösch, A., Schrader, M., & Zickert, G., (2025). *The evolving role of AI in German dispute resolution*.
22. Inchausti, F., (2025). Regulating the use of AI in civil proceedings. *Pázmány Law Review*, 12(1). ხელმისაწვდომია:  
<https://docta.ucm.es/rest/api/core/bitstreams/91a74364-a434-44b5-808d-2cecfdc73d06/content>
23. Judiciary of England and Wales. (2025, October 31). *Artificial intelligence (AI) guidance for judicial office holders*. ხელმისაწვდომია:  
<https://www.judiciary.uk/wp->

<content/uploads/2025/10/Artificial-Intelligence-AI-Guidance-for-Judicial-Office-Holders-2.pdf>

24. Judgment of the Constitutional Court, File No. I. ÚS 4093/17 (2018); File No. IV. ÚS 3441/11 (2012).
25. Kouroupis, K., & Christofides, G., (2025). Artificial intelligence and civil justice. In *AI, sustainability and solidarity in advancing European values in a globalized age*.
26. Martsenko, N., *Determining the place of artificial intelligence in civil law*. ხელმისაწვდომია: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1234272.pdf>
27. McCarthy, J., (2007). *What is artificial intelligence?* ხელმისაწვდომია: <https://www-formal.stanford.edu/jmc/whatisai.pdf>
28. Moses, L., Lyria, B., (2022). *AI decision-making and the courts: A guide for judges, tribunal members and court administrators*. Australasian Institute of Judicial Administration.
29. Muzyka, A., Hulyk, A., & Tymchenko, H., (2022). Introduction of information technologies as the newest concept of optimization of civil proceedings. *Journal of Information Technology Management*, 14(3).
30. Petrovskyi, A., Kurdan, B., & Kutsyk, K., (2025). Implementation of artificial intelligence in civil proceedings: Experience of EU countries. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*, 30(1).
31. Schuett, J., (2019). *A legal definition of AI*. Goethe University Frankfurt.

32. Scherer, M., (2016). Regulating artificial intelligence systems: Risks, challenges, competencies, and strategies. *Harvard Journal of Law & Technology*, 29(2), 353–400.
33. Sedláček, M., (2024). National report on automation in decision-making in civil procedure in the Czech Republic. *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, 70(2), 159–182.  
ხელმისაწვდომია:  
[https://karolinum.cz/data/clanek/12652/Iurid\\_70\\_2\\_0159.pdf](https://karolinum.cz/data/clanek/12652/Iurid_70_2_0159.pdf)
34. Selçuk, S., Konca, N., & Kaya, S., (2025). AI-driven civil litigation: Navigating the right to a fair trial. *Computer Law & Security Review*. ხელმისაწვდომია:  
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212473X25000094>
35. Strikaitė-Latušinskaja, G., (2025). *How technology and AI are transforming access to justice*. Vilnius University.
36. Strong, S., (2025). Artificial intelligence in civil justice systems: An empirical and interdisciplinary analysis. *Ohio State Journal on Dispute Resolution*, 41. ხელმისაწვდომია:  
[https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=5239069](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5239069)
37. Studzińska, J., (2024). Artificial intelligence in civil procedure in Europe – Some perspectives. *Electronics, Communications and Networks*.
38. Surden, H., (2019). Artificial intelligence and law: An overview. *University of Colorado Law School Legal Studies Research Paper*. ხელმისაწვდომია:  
<https://scholar.law.colorado.edu/faculty-articles/1234>
39. Úlehlová, S., (2025). Artificial intelligence in civil judicial proceedings: Legal boundaries and practical challenges. *The Lawyer Quarterly*, 4.

40. Yeung, K., (2018). Algorithmic regulation: A critical interrogation. *Regulation & Governance*.
41. Zhurylo, S., Havrik, R., & Samilo, H., (2023). Implementing artificial intelligence in civil procedure and legal education: Challenges and perspectives. *Revista Eduweb*, 17(4).
42. საქართველოს კანონი საქართველოს 2026 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ. (2026). ხელმისაწვდომია:  
<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/6701007>
43. საქართველოს კანონი საქართველოს 2025 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ. (2025). ხელმისაწვდომია:  
<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/6366063>

## Artificial Intelligence in Civil Procedure – Legal Boundaries and Practical Challenges

*Khurtsilava Robizon* - Associate Professor, Department of Law, Akaki Tsereteli State University, Kutaisi, Georgia

*Daviti Khurtsidze* –Department of Law, Akaki Tsereteli State University, Kutaisi, Georgia

### Abstract

This article provides an overview of the legal boundaries and practical challenges associated with the use of artificial intelligence in civil procedure, as well as its relationship to the imperative of conducting proceedings in a lawful and fair

manner.

In contemporary society, the growing number of civil-law relationships and the increasing workload of judicial systems necessitate the digitalization of judicial proceedings and the introduction of innovative technologies. Civil procedure, as a mechanism for the protection of violated or disputed rights, requires an efficient process conducted within a reasonable time frame and in compliance with the law. In this context, artificial intelligence is considered a tool capable of simplifying certain stages of civil proceedings; however, its use simultaneously raises significant legal and ethical concerns.

The article examines the legal definition of artificial intelligence and the possibilities for its application in civil procedure within the framework of international and national legislation. Particular emphasis is placed on the relationship between artificial intelligence and the right to a fair trial, judicial discretion, and the principle of human decision-making. The study outlines the European legal framework, including the European Union's Artificial Intelligence Act and the ethical standards developed by the Council of Europe, as well as the judicial practice of selected countries regarding the use of artificial intelligence.

The research analyzes the main forms of practical application of artificial intelligence in civil proceedings, including the automation of court administration, support for

legal research, and the analysis of electronic evidence through “Predictive Coding” systems. The article highlights existing risks such as algorithmic opacity, potential bias, and data protection challenges, and argues that the use of artificial intelligence is permissible only under conditions of continuous human oversight.

The research employs methods of analysis and synthesis, logical analysis, and comparative legal analysis.

**Keywords:** Artificial Intelligence; AI; Civil Procedure; Digitalization Of Justice